

ČSO: Jak se daří orlům u nás. Ptačník na Josefovských loukách je osídlen. Populace evropských ptáků mizí vinou zemědělství

ET epochtimes.cz/2023/05/17/cso-jak-se-dari-ormu-u-nas-ptacnik-na-josefovskych-loukach-je-osidlen-populace-evropskych-ptaku-mizi-vinou-zemedelstvi

Zdenka Danková

17. května 2023

Česká společnost ornitologická informuje, že pracovníci Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, Regionálního pracoviště správa CHKO Slavkovský les, řeší případ zabitě samice ohroženého orla mořského. Podezření je na otravu. Pár orlů již pečoval o několik týdnů staré mládě, které zahynulo přímo na hnízdě. Případ šetří kriminální policie jako trestný čin. V celém Karlovarském kraji hnízdí odhadem pouze do 5 párů orlů mořských a ztráta každého dospělého ptáka i mláděte je citelná. Česká společnost ornitologická jen za letošní rok eviduje už 18 otrávených dravců, z toho 10 orlů mořských.

Mrtvou samici orla mořského našli v lese na Toužimsku kolemjdoucí, kteří přivolali pracovníky ochrany přírody.

„Uhynulý orel ležel přímo pod hnízdem, které bylo 35 metrů vysoko. Existovala ale šance, že na něm jsou ještě živá mláďata. Svou pomoc nabídl hasičský záchranný sbor, který se dostal s výsuvným žebříkem až ke hnízdu. Tam bohužel hasiči našli už jen mrtvé orlí mládě. Bylo mu pár týdnů,“ říká Pavla Tájková z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, Regionálního pracoviště Správa CHKO Slavkovský les. Osud druhého ptáka z páru je neznámý.

Orel mořský byl pravděpodobně otráven. Absence vnějších poranění nasvědčuje úhynu na následky otravy. Případ vyšetřuje Policie ČR, která zajistila mrtvá těla samice i mláděte. Nyní se čeká na výsledky pitvy. Lokalitu prohledala speciální psí jednotka České společnosti ornitologické (ČSO), která se od roku 2017 zaměřuje na boj s ptačí kriminalitou. Psůvodka Klára Hlubocká se dvěma psy vyhledává otrávené návnady a jejich oběti a podklady předává policii.

„Provedli jsme prohlídku nejbližšího okolí přímo pod hnízdem a následně dalších lokalit výskytu orlů vytipované místním ornitologem Pavlem Olbertem. Žádná další uhynulá zvířata ani návnady jsme nedohledali,“ říká Hlubocká.

Česká populace orlů královských se loni rozrostla

Letos v lednu informovali ornitologové, že: „Orel královský (*Aquila heliaca*) patří k nejhroženějším dravcům Evropy. Jeho populace na kontinentu nepřesahuje 4 tisíce hnízdících párů, podstatná část z nich žije v Rusku, Kazachstánu a Turecku. Páry ve státech Evropské unie ornitologové počítají na pouhé stovky. Jejich počet ale díky ochránářskému úsilí pomalu narůstá.“

Česká populace orla královského se loni rozrostla o devatenáct mládřat. Je to nejvíc od roku 1998, kdy v Česku tento vzácný dravec začal hnízdit. Zatímco v předcházejících sezónách hnízdili výhradně na jižní Moravě, v roce 2022 poprvé orli královští zahníždili mimo tuto oblast, na střední Moravě a v jižních Čechách, což ukazuje na úspěšné osidlování nových území, Informují ornitologové orlí úspěchy.

Největší hrozbou pro orly královské je člověk, který dravce vyrušuje při hnízdění anebo v některých případech dokonce cíleně zabíjí. Česká společnost ornitologická (ČSO) proti pytlákům a travičům bojuje v terénu pomocí psí jednotky v projektu PannonEagle Life, která vyhledává otrávené návnady.

„V Česku jsme loni zjistili rekordních osmnáct teritoriálních párů, o čtyři více než předchozí rok,“ říká David Horal, který se v ČSO věnuje výzkumu a ochraně orlů královských a je ornitologem na AOPK ČR – regionálním pracovišti Jižní Morava.

Vinou intenzivního zemědělství mizí evropští ptáci

ČSO 15. 5. konstatuje, že populace evropských ptáků, zejména těch hmyzožravých, je nejvíce ohrožena používáním pesticidů a hnojiv v zemědělství. Ukázala to uveřejněná studie, na níž se podílelo 52 vědců z 28 zemí Evropy včetně odborníků z České společnosti ornitologické. Společně zhodnotili, jak 170 druhů ptáků reagovalo na hlavní tlaky vyvolané člověkem v celoevropském měřítku. Mezi tyto tlaky, kterými lidská společnost působí na biologickou rozmanitost evropské krajiny, patří intenzivní zemědělství (ve smyslu používání pesticidů a hnojiv), urbanizace, zalesňování a zvyšování teploty v důsledku klimatické změny.

Lákadlo pro bahňáky i ledňáčky. Na Josefovských loukách vzkvétá tříhektarový mokřad s ostrůvky

Pastvou a rozrušováním povrchu pomáhají pratuři a koně s vytvářením ideálních podmínek pro mokřadní druhy ptáků. (Ludmila Korešová)

Přes 3 hektary tůní navíc mají letos k dispozici ptáci hnízdící v mokřadním ptačím parku České společnosti ornitologické (ČSO) Josefovské louky. Ornitologové tu vyhloubením centrálního ptačnicku významně rozšířili již existující mokřad u Jaroměře, který s počtem

téměř 200 pozorovaných druhů ptáků patří k nejvýznamnějším v kraji. Nově vytvořené mělké tůně s ostrůvky lokalitu ještě více zatraktivní, a to i pro obojživelníky, hmyz a návštěvníky. Už nyní lze na novém ptačnicku pozorovat vzácné druhy mokřadních kachen, jako je čírka obecná, čírka modrá a lžičák pestrý. Skvělou zprávou je první zahníždění hus velkých v parku.

Ptačí park Josefovské louky v předjaří 2023 s dominantním centrálním ptačnickem. (ČSO)

Centrální ptačnick je dalším milníkem pro Josefovské louky, které v údolí Metuje vznikají od roku 2006 a od té doby se změnily v místo s ohromující druhovou pestrostí.

„Nový centrální ptačnick je prozatím největší projekt na Josefovských loukách a náš splněný sen. Jde o komplex tůní s rozrůzněným dnem i břehy o celkové velikosti 3 hektary. Ptačnick navazuje na další mokřad o velikosti 1,5 hektaru – Slavíkovský ptačnick. Společně fungují jako impozantní soustava vodních ploch, lákající nepřeborné

množství vrubozobých a brodivých ptáků, bahňáků, ledňáčky a celou řadu pěvců vázaných na vodu a bahnité břehy. Navíc tu pozorujeme dramatický nárůst počtu obojživelníků, jako jsou čolci nebo ropuchy obecné a zelené,“ říká správce ptačího parku Josefovské louky Břeněk Michálek.

Poznámka: Ptačí parky České společnosti ornitologické jsou logickou reakcí na dramatický úbytek ptáků zemědělské krajiny, mokřadů a přetrhávané vazby mezi lidmi a přírodou. První ptačí park v Česku Josefovské louky založila ČSO především na vlastním financování z darů členů a podporovatelů. Podařilo se vzkřísit jeden z nejkvalitnějších mokřadů, umožnit tu návrat jinde mizejících či vymizelých ptáků a zprostředkovat kontakt mezi lidmi a přírodou. Další tři již existující ptačí parky pokračují ve stejném duchu a stejně tak budou pokračovat i ptačí parky budoucí. ČSO v ptačích parcích nejen vykupuje pozemky, ale i šetrně hospodaří. Tak, aby se zde ptákům a dalším živočichům a rostlinám dařilo. ČSO při péči a obnově využívá tradičních metod jako je sečení a pasení, vyřezávání náletových dřevin a invazních rostlin a buduje tůně s ostrůvky. Zároveň vytváří pozorovatelný, pozorovací místa a stezky pro návštěvníky.